

## NĚKOLIK SLOV K JUBILEU LADISLAVA HEJDÁNKA A JAKUBA S. TROJANA

Prosloveno 13. května 2012 v Pisku

Oba jubilanti představují osobnosti vzácné – zejména v naší společnosti – nejen vzhledem k tomu, co se dá říct o nich, nýbrž spíše a snad především v tom, že právě ve spojení s nimi se dá se vši vážností a odpovědností hovořit o tom, na čem nejvíce záleží – o předpokladech budování Božího království. Neznamená to ovšem nic menšího než hovořit v Boží přítomnosti, a tedy stále znovu selhávat, a přesto se stále znovu pokoušet o výstižnější vyznění našeho poselství. J. L. Hromádka nám připomínal tento úkol křesťana a zejména teologa mluvit o Bohu i s vědomím, že to nikdy nebude to pravé slovo – právě proto, že Bůh je nevýstižný. Velcí boho-slovci si to ovšem uvědomovali vždycky, tak Augustin při svých meditacích o tajemstvích Boží Trojice věděl, že se sice hovoří o třech osobách, ale nikoli proto, aby se něco takového definitivně řeklo, nýbrž aby se pouze nemlčelo. A odvažuji se – jako katolík – také pod vlivem obou jubilantů domnívat, že celé dosavadní dějiny Kristova poselství jsou jen počátkem počátků – křesťanská Evropa není v posledním tažení, má za sebou v Božím kalendáři snad teprve první dny své existence. Boží království přece nemůže být jednou provždy poznamenáno způsobem smíru s císařem Konstantinem – je třeba se zcela radikálně ptát, jak se mohli nicejští Otcové dohodnout s císařem, když Ježíš před Pilátem v zásadě mlčel a Pavel byl po svých projevech jak Agrippou, tak Festem při vši úctě označen za blázna.

Něco o těchto souvislostech, i když velmi mlhavě, naznačil Jan XXIII. ve svém zahajovacím projevu na druhém Vatikánu. Tento koncil – jako vůbec celá šedesátá léta – byl světelným obdobím našich životů. Zejména v ekumenickém semináři v Jirchářích se denně rodily nové myšlenky a vyjevovaly nové obzory, přičemž katalyzátorem všeho dění byla překvapivá symbióza protestanta Ladislava Hejdánka a katolíka Jiřího Němce. Šlo o ekumenickou dílnu, kterou nám mohl závidět doslova celý svět. Dnes, v době ekumenismu spíše umdlévajícího, proto volám po nějakém oživení Jirchářů, zejména když se blíží veliká reformační jubilea. Ta by měla být signálem také k novému pokusu budovat opravdové Boží království. Prvním krokem přitom musí být úzké propojení mezi pojmy blahobytu a blahoslavenství, což úzce souvisí s Ježíšovou i Pavlovou výzvou nebýt z tohoto světa. My zatím vůbec tuto roli nezvládáme, jak o tom mimo jiné svědčí i nedůstojné hrdlení se církví o majetek. Kdybychom byli řekli – jak se k tomu původně vyjádřili i někteří církevní představitelé –: nějaké prostředky pro svou činnost potřebujeme, ale kolik dáte konkrétně, necháme v Kristově duchu na vás –, dávno by již církve měly všechno, co potřebují.

Opravdová víra v možnost budovat Boží království je ostatně vzácná i mezi věřícími, v rámci katolicismu přímo v srdci magistéria. Teprve nedávno si Jan Pavel II. povšiml nepochopitelného hiátu v modlitbě růžence, kdy se od nalezení

chlapece Ježíše v chrámu přeskakovalo bezprostředně k úzkostem v Getseman-  
ské zahradě – a tak se teprve odedávna medituje v takzvaném světelném rú-  
ženci též o budování Božího království.

Tak stále víc souhlasím s oběma jubilanty, že je třeba říct většinu věcí nově  
a mnohdy zásadně nově. Oni také dobře vědí, že mi v takových – a někdy velmi  
bolestných – přerodech pomáhá vedle mnoha jiných myslitelů zejména Hans  
Küng. Jsem s ním ovšem v rámci katolicismu – a nejen českého – vlastně osa-  
mocen, teprve budoucnost zřejmě ukáže, co všechno bylo příčinou takového sta-  
vu a proč se mezi českými katolickými biskupy osměluje říct něco pozitivního  
snad jedině Václav Malý. V takové situaci mě vždycky znovu dojmají stateč-  
né postoje, které vůči Küngovi hned od počátku zaujímal charismatický kněz  
Bonaventura Bouše, tedy právě ten katolík, kterého brněnští historikové z huti  
CDK neváhali charakterizovat jako podobného nazaretskému prorokovi.

Opravdové budování Božího království bude ovšem vyžadovat nejen nové  
myšlení, pro jehož zrod v našich zemích oba jubilanti tolik udělali, ale také  
statečnost, kterou sice oni mnohokrát osvědčili, ale která je u nás stále vzác-  
ná. Je třeba tvůrčím způsobem odporovat všem autoritám, jestliže nás k tomu  
vybízí vlastní svědomí a jestliže jsme jako apoštol Pavel přesvědčeni, že se  
nenacházíme na správné cestě. Tak biskupové, kteří se tvůrčím způsobem ne-  
střetávají s římskými centry, jsou vlastně jaloví – pro budování onoho nového  
rozvoje Božího království vlastně bezcenní. Opravdové Boží království bude  
také zřejmě iniciováno a nesenou novou formou následujících koncilů: nejprve  
půjde o bratrské sněmování všech křesťanů, později všech věřících, nakonec  
všech lidských bytostí. Dosud zřejmě vůbec nerozumíme pravdě, že Bůh je  
Otcem všech lidských bytostí. Právě proto také nepřistupujeme vhodně k fe-  
noménu islámu. Stanislav Komárek nedávno napsal, že Evropa bude jednou  
islámská. Co tím chce říct a co si o tom máme myslet my? Znamená to špatný,  
nebo dobrý vývoj? Nemůže to znamenat ani to, že po selhání křesťanské větve  
vsadí Bůh na islámské směřování (nově k tomu H. Küng). A nezapomínejme  
též na ono závěrečné objetí křesťanů se staršími židovskými bratry, o němž  
tak toužebně hovoří apoštol Pavel. Všechny tyto souvislosti by nám měly při-  
nejmenším připomínat právě tu skutečnost, že v uskutečňování Božího krá-  
lovství jsme stále ještě pouze na začátku. Na počátku třicátých let minulého  
století napsal A. Carrel, autor proslulého spisu *Člověk tvor neznámý*, že lidský  
organismus nemůže být dobře vysvětlen ve světle pojmů, které máme zatím  
k dispozici. To platí tím více o našem vztahu k Bohu a k budování jeho králov-  
ství. Také zde pomohli při nalézání nových pojmů a postojů oba naši jubilanti  
nepřehlédnutelně.

Přispěli a přispívají tím k hlubšímu a vydatnějšímu pochopení onoho janov-  
ského pojmu *aggiornamento*. Dnes už si málo uvědomujeme, co znamenala  
publikace *Křesťanství dnes*, kterou redigoval Jiří Němec a v níž jsme se se-  
šli vlastně všichni, kdo se podíleli na rozvíjení ekumenického ducha Jirchářů.  
Svou roli hrál při všech těchto aktivitách přirozeně také Teilhard de Chardin  
se svou ústřední myšlenkou bodu Omega. Dnes jsou jeho iniciativy poněkud